

Potetdyrking ved Grunnes i Målselv.
Foto: Siri Svendgård-Stokke

Jorda i Målselv

På slutten av 1700-tallet startet oppdyrkingen av landbruksjord i Målselv. De driftigste og mest kunnskapsrike nybyggerne undersøkte jordsmonnet før de fant fram til sitt *Sellanrå*. De visste at all plantedyrking tar utgangspunkt i jorda som plantene vokser i. Kunnskap om jorda er like viktig for å lykkes i dagens jordbruk. Jordkartlegginga som er utført i Målselv danner et kunnskapsgrunnlag for framtidens matproduksjon i dalføret.

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) har utført jordsmonnkartlegging på fulldyrka og overflatedyrka jord i Målselv kommune. Denne rapporten gir en kortfattet beskrivelse av jorda i kommunen.

Jordsmonndata fra kartleggingen i Målselv gir informasjon om de grunnleggende, stabile egenskapene ved jorda. Resultatene fra jordsmonnkartleggingen gir nyttig informasjon for beslutninger innen agrobiologi, arealplanlegging og miljøhensyn, for både landbruksnæringen og ulike nivåer av offentlig forvaltning. På kartportalen, Kilden (<http://kilden.nibio.no>), presenteres ni temakart med opphav i jordsmonnkartleggingen.

Viktige jordgrupper i Målselv

Målselva har en viktig rolle i Målselv kommune og den spiller, og har spilt, en vesentlig rolle i dannelsen av jordsmonnet i kommunen. Hoveddelen av det jordsmonnkartlagte arealet i kommunen har sitt opphav i løsmasser avsatt av Målselva. Jord er et resultat av samspillet mellom klima, opphavsmateriale (både berggrunn og løsmasser), topografi, planter, dyr og menneskelig aktivitet - over tid. Jorda på ett sted er derfor et resultat av hvordan disse ulike faktorene virker på nettopp dette stedet. Jord har dermed en stor grad av variasjon i egenskaper. Dette er egenskaper som har betydning for hvilke vekster som vokser best på et sted og for valg av driftsteknikk.

NIBIO benytter det internasjonale klassifikasjons-systemet World Reference Base for Soil Resources (WRB) i jordkartleggingen. WRB deler jordsmonn inn i hovedgrupper basert på ulik påvirkning av de faktorene som er viktige for dannelsen av jordsmonnet (de jordsmonndannende faktorene). Hver hovedgruppe i WRB(-gruppe) er igjen delt inn i flere enheter på bakgrunn av forskjellige egenskaper som er viktig for jordsmonnets funksjon, for eksempel som jordbruksjord.

I Målselv er 10 WRB-grupper representert. Fire WRB-grupper skiller seg ut med stor utbredelse: Fluvisol, Cambisol, Podzol og Gleysol. I tillegg er det en god del funn av gruppen Arenosol. Disse fem WRB-gruppene presenteres under.

Fluvisol

Fluvisol er den mest kartlagte WRB-gruppa i Målselv og dekker nær 9 000 daa av det kartlagte arealet (ca. 36 %). Fluvisol kommer av det latinske ordet fluvius som betyr elv. Fluvisoler har et ungt og lite utviklet jordsmonn som bærer preg av at opphavsmaterialet er avsatt i strømmende vann og at nytt materiale blir tilført under flomperioder. Jordsmonnet er derfor lagdelt der de forskjellige lagene kan ha vekslende tekstur og/eller vekslende innhold av organisk materiale.

Jorda mangler struktur og kan derfor være utsatt for pakking og kjøreskader når den er våt, særlig hvis jorda har et høyt siltinnhold. Arealer med Fluvisoler kan være utsatt for oversvømmelse i flomperioder, er ofte påvirket av grunnvann og utsatt for overvintringsskader på eng. Overvintringsskader er både knyttet til topografi og jordas egenskaper. Det er ofte stor utgang av gras i forsenkningene, drågene. Høyt siltinnhold i disse drågene vil forsterke faren for overvintringsskader.

Fluvisol uten jordstruktur, kun stratifisering grunnet sedimentasjon.

Foto: Åge Nyborg

Under jordsmonnkartleggingen i Målselv er det skilt mellom to hovedtyper av Fluvisoler: den ene er selvdrenert jord, den andre er dårlig drenert jord med

tegn til vannmetning i plogsjiktet og/eller i sjiktet under.

Den selvdrenerte jorda har som regel et humusfattig/humusholdig plogsjikt med siltig finsand eller sandig silt. Sjiktene under er stratifiserte med vekslende tekstur og farge. Teksturen i øvre 50 cm er siltig finsand og/eller sandig silt med eller uten sandlag. Ved omtrent 50 cm eller dypere kan det komme en brå overgang til et grovere sandlag som forsetter nedover. Mye av potetdyrkingen i Målselv foregår på arealer med Fluvisoler.

Cambisol

Cambisol dekker ca. 5 500 daa av det jordsmonnkartlagte arealet i Målselv kommune (22 %). Ordet Cambisol kommer av det italienske verbet cambiare som betyr å forandre. Betydningen i denne sammenhengen er at opphavsmaterialet er forandret av jordsmonndannende prosesser. Cambisol har gjennomgått nok forandringer til at opphavsmaterialets egenskaper ikke lenger er til stede. Men, forandringene er ikke store nok til at jordsmonnet tilfredsstillt kravene til andre WRB-grupper, for eksempel Podzoler.

Cambisol har god jordstruktur. Her en Cambisol med blokkstruktur.

Foto: Åge Nyborg

Jord i WRB-gruppen Cambisol er selvdrenert og ofte tørkesterk jord, med god jordstruktur. Arealer med Cambisol er derfor mindre utsatt for overvintringsskader på eng og for jordpakking. Jorda har sjelden høyt leirinnhold men kan ha alle teksturer unntatt ren sand. Jorda har et varierende innhold av næringsstoffer og lavt innhold av organisk materiale i det øverste laget. Jorda er vanligvis godt egnet til de fleste jordbruksvekster. I Målselv er det kartlagt to grupper av Cambisol: én som er utviklet i elveavsetninger og én som er utviklet i havavsetninger.

Cambisol som er utviklet i elveavsetninger er mest utbredt i områdene fra E6-brua ved Moen og sørover langs Målselva og sideelvene. Noen av disse arealene har et høyere innhold av silt i en viss tykkelse av jorddybden. Fra E6-brua og nordover mot utløpet av Målselva er disse elveavsatte Cambisolene nesten

Cambisol utviklet fra elveavsetning i Kirkesdalen.
Foto: Åge Nyborg

ikke observert. Dette henger sammen med at den elveavsatte jorda i den nordligste delen er yngre og den har dermed hatt en kortere tidsperiode for jordsmonnutvikling, og foreligger heller som Fluvisoler.

Cambisoler har et lavt innhold av organisk materiale (< 6 %). I Målselv består de elveavsatte Cambisolene stort sett av sandig silt eller siltig finsand i det øverste laget. Det underliggende laget har brunlig farge, svak strukturutvikling (ofte plater som bryter opp i blokker) og en tykkelse på 20 til 50 cm. I noen tilfeller er det under 50 cm dybde en skarp overgang til mellomsand eller grovere materiale.

Cambisoler som er utviklet i havavsetningene er kartlagt på områdene nord for E6-brua ved Moen, sør for Bardufossen og ved Rydningen, hvor de opptrer i et ravinert leirbakkelandskap nederst i dalsidene. De opptrer under marin grense på begge sider av elvesletta til Målselva. Marin grense angir det høyeste nivået som havet nådde etter siste istid, og i Målselv er marin grense omtrent 70 moh. De opptrer alene eller sammen med jord som har behov for dreneringstiltak. Plogsjiktet er humusholdig eller humusfattig. Det underliggende laget har en lys gråbrun farge og består av siltig lettleire. Fra 50 cm dybde og nedover er det tegn til vannmetning deler av året.

Podzol

Podzol dekker drøyt 4 000 daa i Målselv (ca 17 % av det jordkartlagte arealet). Ordet Podzol kommer fra de russiske ordene pod som betyr under og zola som betyr aske. Navnet peker på det svarte eller rustrøde sjiktet som i en udyrket Podzol vanligvis ligger under et askefarget sjikt. En udyrket Podzol gjenkjennes ofte på grunn av dette gråhvite sjiktet. I dyrket tilstand er dette sjiktet ofte blitt blandet inn i plogsjiktet. Under det gråhvite sjiktet ligger et rødbrunt til svart sjikt, hvor organiske stoffer i kombinasjon med jern- og aluminiumforbindelser er utfelt. Disse forbindelsene kan fungere som sement og føre til dannelsen av et hardt ugjennomtrengelig sjikt som kalles aurhelle.

I Målselv er Podzoler spredt over hele kommunen. De er utviklet fra løsmasser både over og under den marine grensen. Over marin grense på morenejord og forvittringsjord, fra materiale som har utspring i sure bergarter, hovedsakelig glimmerskifer. Mange av disse Podzolene er grunne, det vil si at de har fast fjell innen 1 meters dybde. Under marin grense er Podzolene utviklet fra breelavsetninger, og disse har ofte et høyt innhold av grus og stein.

Podzol med høyt siltinnhold fra Takelvdalen.
Foto: Åge Nyborg

Podzoler har et lavt innhold av næringsstoffer, lav pH og lavt leirinnhold. Dermed har arealer med Podzoler stort behov for gjødsling og kalking. Podzoler er en uensartet gruppe med hensyn til både dreneringsegenskaper (fra tørkesvake til grunnvannpåvirka) og innhold av organisk materiale i overflata (fra organiske lag til humusfattige lag nærmest overflata). Podzoler i Målselv er godt egnet til både grasdyrking og til poteter. De fleste Podzoler i Målselv er selvdrenerte.

Gleysol

2 500 daa av det kartlagte arealet i Målselv (ca. 10 %) tilhører gruppen Gleysol. Ordet Gleysol kommer fra det russiske ordet gley som betyr våt og humusrik jordmasse. Gleysoler dannes når grunnvannsspeilet står mindre enn 50 cm fra jordoverflata over en viss periode. Når oksygenet i vannet er oppbrukt, vil jern gå over til sin reduserte form som gir jorda en gråblå

farge. I perioder med lavere grunnvannstand vil oksygen igjen bli tilgjengelig fra lufta gjennom porer, og jern vil da bli oksidert og danne rustrøde flekker. Dette mønstret med gråblå basisfarge og rustrøde flekker nær porene er karakteristisk for Gleysoler.

Typisk gleymønster med redusert basisfarge og rustrøde flekker i porene. Foto: Eivind Solbakken

Gleysoler har et stort behov for grøfting for å senke grunnvannstanden. I ugrøftet tilstand er de kjemiske forholdene i jorda ugunstig både for planter og andre organismer. Gleysoler har en stor variasjon i tekstur, men har ofte svak eller ingen jordstruktur og er derfor utsatt for pakking når jorda er våt. Spesielt utsatt for pakking er de Gleysolene som har et høyt innhold av silt. Gleysoler er kartlagt i alle deler av kommunen, både på elvesletter og på havavsetninger.

Arenosol

Arenosol kommer av det latinske ordet arena som betyr sand. Arenosoler består av sand eller svakt siltholdig sand. Grusinnhold er lavere enn 40 %. Det øverste laget, som også kan ha andre teksturer enn sand, har relativt lavt innhold av organisk materiale eller er svært tynt. Den underliggende sanda går dypere enn 1 m. Det vanligste opphavsmaterialet i Målselv er

sandige sedimenter som elv- og breelavsetninger.

Arenosoler er selvdrenert og svært tørkeutsatt, men dermed også mindre utsatt for overvintringsskader i eng og for jordpakking. Med få unntak, er jorda næringsfattig med liten evne til å holde på næringsstoffer. Med kunstig vanning og brukbart klima er Arenosoler godt egnet til produksjon av grønnsaker og poteter, men næringsstoffer og plantevernmidler kan lett vaskes ned til grunnvannet. Arenosoler kan være utsatt for vinderosjon (sandflukt). De fleste Arenosoler i Målselv opptrer på de nordligste elveslettene, ofte sammen med Fluvisoler.

Beskrivelse av jordsmonnet i utvalgte områder

Grunnes-Luneborg-Holmen-Rossvoll

Området består av elvesletter på begge sider av Målselva der den renner ut i fjorden. Jordsmonnet er ungt og består av sand og siltig sand som er grus- og steinfri, med lavt innhold av organisk materiale. De dominerende jordgruppene er Fluvisol og Arenosol. Fluvisolene er lagdelte og består av vekslende lag med sand og siltig sand, mens Arenosolene består av sand til minst en meters dybde. På overgangen mellom elvesletta og dalsiden finnes det også Gleysol som er preget av periodevis høyt grunnvannsnivå.

Storjorda-Seljehaugen

Området er preget av stor variasjon i jordegenskaper grunnet variasjoner i jordas opphavsmateriale og terrengforhold. Dreneringsforhold, innhold av grus og stein, innhold av organisk materiale og dybde til fjell varierer over korte avstander. Podzol er den mest utbredte jordgruppa, men hele ni jordgrupper er representert i dette området.

DATAINNSAMLING

Jordsmonnkartlegging i Målselv ble igangsatt etter forespørsel fra Målselv kommune. Feltarbeidet ble utført i løpet av seks uker i 2015. I prioriterte områder ble fulldyrka og overflatedyrka areal kartlagt, totalt 25 km². Kartleggingen ble gjort etter standard retningslinjer og ved bruk av forenklet metodikk. Publikasjonen *Jordsmonnkartlegging* (NIBIO POP vol.2, nr.16 2016) gir en kortfattet beskrivelse av jordsmonnkartlegging. Jorda klassifiseres i henhold til det internasjonale jordklassifiseringssystemet WRB (World Reference Base for Soil Resources), og utbredelsen av ulike jordtyper avgrenses. Helligsinformasjon tilordnes i etterkant ved bruk av en terrengmodell.

Minste areal som kartlegges er 10 daa. Oppdaterte arealgrenser fra Arealressurskart (AR5) brukes under kartleggingen. Det er imidlertid tillatt å skille ut egne kartfigurer som er mindre enn 10 daa etter følgende regler:

- Arealer mellom 2 - 10 daa som ikke grenser direkte til fulldyrka/overflatedyrka jord kartlegges hvis de ligger mindre enn 30 meter fra vei eller annen fulldyrka/overflatedyrka jord.
- Hvis to arealer med lik jord kun skiller av vei.

Ravinelandskap med Cambisol utviklet i havavsetninger. Foto: Åge Nyborg

Rundmoen-Rydningen

Området ligger nordvest i kommunen og grenser til Lenvik og Sørreisa kommuner. Dalbunnen ligger under marin grense og jordsmonnet her er utviklet i marine sedimenter med stedvis høyt leirinnhold. Jordsmonnet over marin grense er utviklet i morenemateriale og forvittringsmateriale fra glimmerrike bergarter, og dybden til fast fjell er vanligvis mindre enn en meter. Cambisol, Gleysol og Stagnosol er mest utbredt under marin grense, mens Cambisol og Podzol dominerer over marin grense.

Sollia-Olsborg-Moen

Disse områdene har forskjellige typer jordsmonn grunnet forskjeller i jordas opphavsmateriale og alder. Sollia ligger på en breelvt Terrasse og jorda er sandig med stedvis høyt innhold av stein og grus. Podzol dominerer her. Olsborg ligger på en elvterrasse og jorda består av stein- og grusfri siltig sand med relativt dyp jordsmonnutvikling. Her er det Cambisol som dominerer. Moen ligger på den unge elvesletta med store vekslinger i tekstur og dreneringsforhold. Jorda er stein- og grusfri med lavt innhold av organisk materiale og ingen jordsmonnutvikling under plogsjiktet. Fluvisol er den dominerende gruppa.

Fosslia-Elverum-Rundhaug

Fosslia har et tynt morenedekke og er dominert av grunne Podzoler. Resten av området er dominert av elvesletter mellom Målselvas meandre (regelmessige svinger i elver som går over meget slakt hellende underlag dekket med løsavsetninger). Elveslettene mellom Målselvfossen og Rundhaug har høyere siltinnhold i øvre del av jordsmonnet sammenlignet med slettene lengre nord. Plogsjiktet har lavt innhold av organisk materiale og består ofte av sandig silt uten stein og grus. Fluvisol er mest utbredt, og det er mer av

Cambisol her enn nord for E6. Arenosoler er sjeldne. Mindre areal med grunnvannspåvirket Gleysol finnes spredt i hele området.

Alapmoen-Øverbygd

Alapmoen er en breelvt Terrasse som er delvis overdekt av materiale avsatt av Alapelva. Jorda på elvematerialet består av grus- og steinfri siltig sand og veksler mellom Cambisol og Fluvisol. I de områdene hvor breelvmaterialet ligger i overflata, inneholder jorda en del stein og grus. Her dominerer Podzol. Ved Skjold i Øverbygd har Måselva laget en stor elveslette. Jorda her er stein- og grusfri, og teksturen varierer fra sandig silt til ren sand. Cambisol dominerer på de høyeste terrassene og Fluvisol dominerer i dragene.

Bjørknes-Vangen-Bjørkmo

Dette området i Kirkesdalen består av elvesletta til Kirkeselva og breelvt Terrassene på begge sider av dalen. Jorda på de høyeste elvterrassene er grus- og steinfri og består av siltig sand eller sandig silt. Cambisol dominerer. På de laveste elvterrassene varierer grus- og steininnholdet, fra helt fritt til over 40 %. Fluvisol dominerer og det er innslag av grusrik jord og grunnvannspåvirkede Gleysoler. På breelvt Terrassene er jorda mer grovkornet med varierende innhold av grus og stein. Podzol dominerer der breelvmaterialet ligger i overflata. Fluvisol finnes der breelvt Terrassen er overdekt av flomskred og bekkersedimenter fra sidebekker.

Begrensninger og dreneringsbehov

Begrensende egenskaper

Jorda har ulike egenskaper, som setter større eller mindre begrensninger for bruken av arealet. Egenskapene gjør at jorda enten er lett å drive, eller at man må

KARTLEGGING I PRAKSIS

Under presenteres de viktigste kriteriene som bestemmes under jordkartleggingen og som danner grunnlaget for inndeling i ulike grupper av jord.

Innhold av organisk materiale: Å skille mellom organisk jord og mineraljord er et hovedkriterium for inndeling i ulike jordtyper under kartleggingen. Hvis jorda inneholder minimum 20 % organisk materiale og dette laget har en tykkelse på minimum 40 cm, klassifiseres jorda som organisk jord. Ei grunn organisk jord har overgang til mineraljord innen 1 m dybde. Mineraljord inndeles i ulike jordtyper avhengig av innhold av organisk materiale i det øverste laget.

Jordsmonnutvikling i mineraljord, omdanningsgrad i organisk jord: Jordsmonndannende faktorer gir opphav til ulike jordsmonndannende prosesser. I mineraljord er jordas farge, fargemønstre og struktur et resultat av hvilke prosesser som har vært aktive. Under jordkartlegginga inngår bestemmelse av jordsmonndannede prosesser som ett av kriteriene for inndeling i ulike grupper av jordsmonn. I organisk jord er omdanningsgraden av det organiske materialet et tilsvarende kriterium.

Dybde til fast fjell: Dybde til fast fjell er ett av kriteriene for klassifikasjon av jord. Under kartleggingen skilles det på om jorda er dyp (ikke fast fjell innen 100 cm dybde) eller grunn (fast fjell innen 50 eller 100 cm dybde).

Dreneringsforhold: Under kartleggingen vurderes også jordas naturlige dreneringsegenskaper. Vannopphopning skyldes enten et høyt grunnvannsnivå eller at regnvann eller vann som kommer sigende fra omkringliggende arealer, stagnerer i jorda. Disse to årsakene gir opphav til ulike fargemønstre i jorda. Fargemønstrene, og i hvilken dybde fra overflata de gjør seg gjeldende, er bakgrunnen for å inndele jord i ulike grupper i henhold til dreneringsegenskaper. Er slike fargemønstre fraværende, er jorda selvdrenert. Det er altså visuelle tegn til vannopphopning i jorda som er utslagsgivende for om jorda under feltarbeidet vurderes til å ha behov for dreneringstiltak. Disse kjennetegnene vil være i jorda selv om det har blitt utført dreneringstiltak. Under kartleggingen tas det ikke hensyn til arealets aktuelle evne til å bli kvitt overflødig vann.

Grovt materiale: Jordas innhold av grovt materiale (grus, stein eller blokk) er svært varierende. Grovt materiale defineres som partikler > 2 mm, og for å kunne bli hensyntatt i jordkartleggingen må innholdet av grovt materiale overstige 40 volumprosent.

Tekstur: Ei jord består av mineralpartikler med ulik størrelse. Det fine materiale utgjøres av partikler mindre enn 2 mm. I denne kategorien er sandpartiklene størst, med en størrelse på 0,06 mm – 2 mm. Leirpartikler er mindre enn 0,002 mm. Størrelsesfraksjonen mellom sand og leir, kalles silt. Ut i fra fordelingen av sand, silt og leir i hvert lag i jorda, inndeles jord i ulike teksturgrupper. Teksturen kan være homogen nedover i dybden eller den kan variere med dybden. Under feltarbeidet vurderes jordas tekstur på stedet gjennom visuell bedømmelse og ved å kna, klemme og rulle jord etter gitte kriterier. For å kvalitetssikre feltbedømmelsen av tekstur tas det enkelte prøver for analyser på laboratoriet. Teksturen vurderes både i det øverste laget, plogsjiktet, og i den underliggende jorda.

To svært ulike teksturer fra jord i Målselv. Ren mellomsand (til venstre) og siltig mellomleire (til høyre).
Foto: Åge Nyborg

Overvintringsskade i eng i Målselv. Fluvisol med høyt siltinnhold som ligger i forsenkninger og dråg er spesielt utsatt.
Foto: Eivind Solbakken

ta ulike hensyn ved driften av arealet. Kjennskap til hvilke egenskaper ved jorda som utgjør en begrensning er viktig for en best mulig tilpasset agronomi. Publikasjonen Begrensende egenskaper (NIBIO POP vol.2, nr.7 2016) gir en kortfattet beskrivelse av temaet. Mer enn halvparten av det jordkartlagte arealet i Målselv (12 500 daa) har ingen eller små begrensninger. Tabell 1 viser den kartlagte jorda i Målselv fordelt iht. begrensende egenskaper. I Målselv er følgende egenskaper ved jorda hovedårsak til nedklassifisering:

- Flomutsatthet og dreneringsproblemer: Jorda har dårlige dreneringsegenskaper, og er i tillegg flomutsatt.
- Grøftebehov: Jorda har dårlige dreneringsegenskaper og har behov for et fungerende grøfte-system.
- Høyt sandinnhold: Jorda er dominert av sand ned til minimum 50 cm dybde. Det gir jorda liten

evne til å lagre vann og næringsstoffer. Dette kan føre til tørkeutsatthet og fare for utlekking av næringsstoffer og andre kjemikalier.

- Høyt innhold av grovt materiale: Grus og stein utgjør mer enn 40 prosent av jordvolumet ned til minimum 50 cm. Det kan begrense vekstvalg og påvirke jordbrukspraksisen.

Dreneringsforhold

Jord har ulik evne til å bli kvitt overflødig vann. For høyt vanninnhold i jorda gir dårlig avling og økt miljørisiko. Med et framtidig våtere klima vil behovet for en god vannhusholdning i jorda øke. Publikasjonen Dreneringsforhold (NIBIO POP vol.2, nr.14 2016) og publikasjonen Årsak til dårlig drenering (NIBIO POP vol.2, nr.15 2016) gir en kortfattet beskrivelse av temaet. Tabell 2 viser den kartlagte jorda i Målselv fordelt iht. dreneringsforhold.

Tabell 1. Tabellen viser forekomsten av ulike begrensende egenskaper ved jorda i Målselv. Flomutsatthet og dreneringsproblemer er den mest utbredte begrensningen.

Begrensende egenskaper	Areal	
	daa	%
Grøftebehov	2700	11
Flomutsatthet og dreneringsproblemer	3000	12
Høyt sandinnhold	2200	9
Høyt innhold av grovt materiale	2200	9
Organiske jordlag	700	3
Ugjennomtrengelige lag	300	1
Liten dybde til fast fjell	1200	5
Planering eller fylling	100	0
Ingen eller små begrensninger	12500	50
Totalt	24800	100

Tabell 2. Arealstatistikk over dreneringsforholdene på den jordsmonnkartlagte jorda i Målselv.

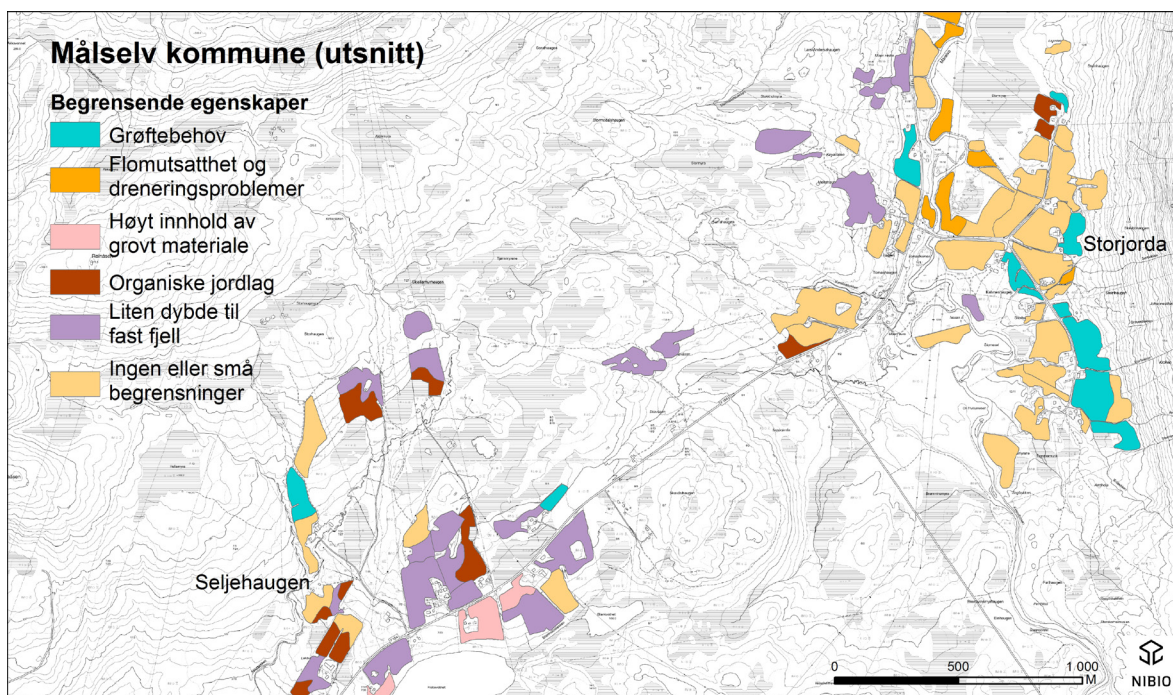
Dreneringsforhold	Areal	
	daa	%
Grøftebehov og flatt	5500	22
Grøftebehov og hellende	1500	6
Dreneringsproblemer og bratt	28	0
Selvdrenert	17800	72
Totalt	24800	100

Mer enn 70 % av det jordkartlagte arealet i Målselv er selvdrenert (12 500 daa). 22 % (5 500 daa) av det kartlagte arealet har grøftebehov fra naturens side og er flate. Hoveddelen av arealene i denne klassen er flomutsatt (3 500 daa). Jorda kan ha dårlige dreneringsegenskaper grunnet dårlig vannledningsevne og vekslende lag med ulik sammensetning. I tillegg

gjør plasseringen på elvesletter denne jorda utsatt for sesongvise flommer. Kunstig drenering av slike arealer kan være vanskelig. Åpne grøfter eller kanaler kan lede vannet raskere bort og profilering kan bidra til raskere optørring.

Oppsummering

I Målselv kommune er 25 km² med fulldyrka og overflatedyrka jord jordsmonnkartlagt. Det er fire hovedgrupper av jord som dominerer: Fluvisol, Cambisol, Podzol og Gleysol – hver og èn med sine egenskaper, sitt potensiale og sine utfordringer. Mer enn halvparten av den kartlagte jorda i Målselv har små eller ingen begrensninger for jordbruksproduksjon. Over 70 % av den kartlagte jorda i Målselv kommune er selvdrenert (17 750 daa). Den selvdrenerte jorda er mindre utatt for jordpakking og har mindre risiko for overvintringsskade på eng.

Kartutsnitt: Roar Lågbu. Kart over begrensende egenskaper ved jorda i Målselv.

FORFATTERE:

Roar Lågbu, Åge Nyborg og Siri Svendgård-Stokke

¹NIBIO

Kontaktinformasjon: siri.svendgard-stokke@nibio.no